

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 55.

13. Maia 1822.

Wiadomości krajowe:

Z Wiednia d. 4. Maia. — J. C. K. Mośc, najwyższym własnoręcznym listem Swoim wydanym do C. K. W. Podkomorzego, Hrabiego Wrbsa, ze szczególniejszëy Łaski Swoięy, ceniąc pracę i usługi C. K. nadwornego aktora Józefa Lianga, które iako artysta dramatyczny przez lat pięćdziesiąt pełnił; raczył ozdobić go wielkiem złotem medalem honorowym cywilnym z uszkiem i wstążką, i ten w obecności onego towarzystwa aktorów przez Hrabiego Dietrichszteina, Dyrektora C. K. teatru narodowego, z przyzwoitą uroczystością wręczony został.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północnyj.

Dokończenie odezwy Prezydenta oświetlonej Poselstwem do Izby Reprezentantów, przerwanej w numerze przeszłym gazety naszej.

»Skoro więc wypadki podobnych rewolucyj okazały się już zupełnie rozstrzygniętymi, nowe rządy mają niezaprzeczone prawo żądać uznania ich przez inne Mocarstwa. Woyny cywilne wyradzają często uczucia, które strony interesowane przytłumić w sobie nie mogą; lecz opinia innych Mocarstw o skutku ich kłótni może zaspokoić podobne uczucia, i stać się środkiem pojednania stron obu, w sposób dla nich zaszczytny. Wstrzymywanie się w tym ważnym przedmiocie z naszą opinią, okazać się powinno (jak się spodziewać możemy) tak Hiszpanii, jak i innym Mocarstwom dowodem niezaprzeczonem głębokiego naszego uszanowania dla praw Hiszpanii i stałych naszych zamiarów niemieszania się do nich. Prowincje należące do naszej półkuli; będąc naszymi sąsiadami, domagały się usilnie w miarę, jak która niepodległość swoją zyskała, uznania ich naszego, przywołując na poparcie żądań swoich, dowody podług ich zdania gruntowne, dające im do tego prawo. Co do powodów ich dzia-

łania, Rząd nasz ciągle ich od siebie usuwał, mając zamiar, w żadnym względzie nienależyc do téj rewolucyi i nie przyznawać żadnych środków takich, któreby niebyły zgodną z opinią ucywilizowanego świata; co się zaś tycze innych partykularnych żądań, byliśmy zawsze względniemi, lecz względność ta nie mogła nas upoważnić do działania. Obowiązkiem było naszego Rządu zwrócić uwagę na wszystkie działania ważne i na wszystkie okoliczności na których opinią sprawiedliwą opierać można i to jest właśnie cośmy uczynili. — Zastanawiając się nad długim trwaniem téj wojny, nad pomyslnymi skutkami usiłowań prowincyi; nad położeniem, nakoniec nad niepodobienstwem możności Hiszpanii; zmienienia tych wypadków, rozumiem, że rząd, wnieść możemy, iż przeznaczenie tak chce, abyśmy uznali prowincye, które ogłosiły swoją niepodległość i takowę używają.»

»Nie mamy żadney wiadomości o widokach Rządu Hiszpańskiego w tym względzie; lecz skutki rewolucyi przez tyle lat, ięj siła ustalone, która całą prawie Amerykę Hiszpańską zajęła; nakoniec władza oddana wszędzie w ręce ludów, wszystko zdaje się, powinno poiednać Hiszpanię z iey koloniami na zasadach zupełney niepodległości.»

»Podobnież nie mamy żadnych wiadomości o zamiarach innych Mocarstw w tym przedmiocie; będąc iednak zawsze w szczyrych chęciach działania wspólnie z innymi co się tycze pomienionego uznania, przed niejakim czasem uwiadomiliśmy ich o tem, lecz odpowiedzieli nam, iż nie są jeszcze do tego przygotowani. Ogromna przestrzeń, która rozdziela te prowincye od Mocarstw Europejskich, a nawet od tych, które graniczą z Oceanem Atlantyckim czyni dla nich interessa Ameryki mniej ważnemi, iak one są dla nas. Niezawodną jest rzeczą, iż dotąd mniej na nią zwracali uwagi iak my; lecz ostatnie wypadki zapewne nie zostawią im żadnego powątpiewania o skutkach.»

»Proponując ten środek, nie mamy żadnego zamiaru zmieniania w ezemkolwiek bądź stosun-

ków naszych przyjaźnych z jedną lub drugą stroną; zachowamy w przypadku wojny dalszemu zupełną neutralność; damy nawet Hiszpanii zapewnienie tych naszych zamiarów przyjaźnych, z których zapewne będzie zadowolona; lecz środek ten dla tego proponujemy, że on jest zupełnie zgodny z prawami narodów, że jest sprawiedliwy i słuszny dla stron obydwóch; narzeczcie, że Stany Zjednoczone powinny go przyjąć, jeżeli chcą postępować tak, jak wymaga ich stopień w świecie politycznym, jak wymaga ich sława i ich prawdziwy interes. Jeżeli Kongres przyjmie ten sposób widzenia tego przedmiotu, rozumiałym za rzecz potrzebną, aby przyjęte zostały środki do wprowadzenia tych zamiarów w skutek. W Washingtonie d. 8. Marca 1822.»

James Monroe.

Brazylia i Portugalia.

Względem uchwały Stanów Portugalskich, aby Następca Tronu przed urządzeniem Królestwa Brazylji, z Rio-de-Janeiro nie wyjeżdżał, późniejsze wiadomości z Lizbony z d. 19. Marca udzielały następujących bliższych szczegółów: Na ostatniem posiedzeniu Stanów, Kommissya mająca sobie poruczone rozpoznanie stanu i stosunków między Brazylią i Portugalią zachodzących, złożyła zdanie sprawy w tym przedmiocie. Wnioski na zasadzie tego zdania sprawy oparte jednomyślnie przyjęte zostały. Główna osnowa ich jest następująca: 1.) Xięciu Następcy zalecić, aby przed ukończeniem urzędzenia politycznego Królestwa Brazylji stolicy Rio-de-Janeiro nie opuszczał. 2.) Dopóki Don Pedro w Rio-de-Janeiro zostawać będzie, Junta prowincjonalna nie ma miejsca. 3.) Dekret znoszący trybunały, przywieziony na bydź do skutku. 4.) Junta finansowa w prowincjach ma bydź podległą Juncie prowincjonalnej. 5.) Podobnie dowódca siły zbrojnej w każdej prowincyi, podlegać powinien Juncie prowincjonalnej, w której jednak zasiada i głosi. 6.) Projekt do uchwały względem stosunków handlowych między Brazylią i Portugalią ma bydź według najsurowszych zasad równości i wzajemności ułożony i prowincjom udzielony. 7.) Potrzeby skarbu obu Państw podzielone bydź mają na takie, które obom częściom Królestwa są wspólne i na takie, co na każdej z osobna cięża. Tylko potrzeby ogólne, iako to: lista cywilna, płace agentów dyplomatycznych, wojska i marynarki, msia obadwa Państwa wspólnie ponosić. 8.) Dług publiczny Brazyljski i dług banku w Rio-de-Janeiro ogłaszają się dłu-

giem narodu. 9.) Stany oświadczają swą gotowość przyznania Królestwu Brazylji wszelkiej wolności potrzebnej dla dobra konstytucyjnego Rządu, nie uwłaczając bynajmniej jedności Państw obu. Artykuły dodatkowe do Konstytucyi mają bydź ułożone za wspólną naradą oczekiwanych z Brazylji Deputowanych. 10.) Wojska Europejskie zostaną w Brazylji, iak długo pobytu ich położenie kraju wymagać będzie. Rząd może ich oddalenie nakazać, jeżeli takowe, za porozumieniem się z Juntą prowincjonalną, uzna stosownym.

Hiszpania.

Dnia 31. Marca stosownie do dekretu Stanów, milicyja narodowa ochotników Pampulskich złożyła broń z największym posłuszeństwem i bez żadnych oznak nieukontentowania; oskarżają jednak wojsko tam stojące, iż te po tym rozbrojeniu chodząc po ulicach, największych nieprzyzwoitości dopuszczało się. Na co spokojnie patrzył Jenerał Lopez Bannos. Wierzyć jednakże nie można, aby Stany, które tyle roztrpności i światła okazują, miały do utądzenia niespokojności w Pampulnie wybrać takiego Jenerała, któryby w ten sposób ich zaufaniu nie odpowiedział.

Francya.

Z Paryża d. 17. Kwietnia. — Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 11. b. m. zatrudniano się dalszym rozbiorem budżetu Skarbowego. Prezes wniósł artykuł dodatkowy przez Kommissyją zaprojektowany o wexlach; następnie artykuł o zniesieniu podatku od rybołówstwa w stawach stonych z morzem mających związek, a do Rządu należących; 5. kolei artykuł dodatkowy o opłacie fabrykacji piwa krajowego, które to projekta iednomyślnie prawie przyjęto. — P. Marcellus wniósł, aby podłe wino z wody na wytłoczone grona nalané, zrobione, niepodlegało opłacie cła. P. Allivier i Margrabia de Cordone poparli ten wniosek, lecz Minister Skarbu oparł się temu dowodząc, iż się to stanie powodem do ułatwiania kontrabandy. Przystąpiono dalszy do artykułu dodatkowego zabraniającego składowania wódki z kartofli w całym obwodzie miasta, a to pod karą pieniężną 1,000 do 5,000 franków. Rozporządzenie w tém Królestwie ma przepisać nie tylko normalny termin, do którego podobne gorzelnie mają nstać, ale nadto ustanowić iak wielką nagrodę właścicielom podobnych gorzelnii wyznaczyć będzie Hrabia Girardin mówiąc przeciw temu artykułowi, dowodząc, iż to jest nastawianiem na

prawo własności, Minister zaś Skarbu zbił ten wniosek, mniąc, że taki środek był konieczny, ponieważ wiele dystyllacji w Paryżu będących, staną się powodem przemycania, a rząd podatek wchodowy przy rogatkach zmniejszy się. — Artykuł ten Izba przyjęła, a przystąpiono do Artykułu 9, podług którego podatek gruntowy, osobisty, od ruchomości, drzwi, okien i patentowe, ma być na rok bieżący podniesione. P. Villèle zrobił przytém uwagę, aby się Rząd pilnie lepszym rozkładem podatku osobistego i od ruchomości zajął; że zaś czynność ta potrzebuje czynności i dojrzałego zastanowienia, wnosił, że artykuł ten na przyszłym obradzie powinien być dopiero przedstawiony. Zaś P. Perier uważał się, iż Prefekt Departamentu Paryżkiego, nie chciał rozdać listy osób do wyborów należących Deptutowanym Departamentu Sekwany, żądał wywodził, że Rząd nie chce, aby wybory publicznie i wolno odbywały się. Gdy na te zarzuty Ministrowie milczeli, P. Demarçay obrócił się do nich z żywością i żądał tłumaczenia, na co Minister Spraw Wewnętrznych odpowiedział: że dla tego Prefekt rozdania żądanych list odmówił, ponieważ, gdyby każdy mający do tego prawo takowych żądał, Rząd na znaczny zład koszt byłby narażony; lecz, że ogłoszenie list tych jest dopełnione podług prawa, dowodzi poprzyklepianie ich w obfitości we wszystkich częściach miasta. »Lecz takowe poprzyklepiano, rzekł P. Dumarçay, albo równo z brukiem, lub też tak wysoko, że potrzeba drabiny, aby je przeczytać.« — P. Constant wszedł następnie do mównicy, aby Ministrowi odpowiedzieć, lecz taki się wszczął hałas i nieporządek, tyle z różnych stron nalegano na głosowanie, że tenże ukłonił się tylko prawej stronie i rzekłszy: »dziękuję WWP anome z mównicy wyszedł, a artykuł 9 wśród zgietku przyjęto. Gdy przystąpiono do rozbioru artykułu 10, P. Galmiche głos zabrał, lewa strona cała się prawie oddaliła: a za nią i prawa poszła; zostawiony zaś mówca tylko z osmio lub dziewięcio członkami, w których liczbie było dwóch Ministrów, Sekretarz i Prezes, mówił jednak trzy kwadranse, poczem obradę rozwiązano.

Posiedzenie Izby d. 15. b. m. rozpoczęło się od artykułu 40 o rozkładzie podatków nie-stałych 216,553,892 franków wynoszących na różne Departamenta. — P. Lafitte w zabranym głosie sprzeciwiał się zmniejszeniu tego podatku o 14 artykułów. Minister Skarbu odpowiadając na to, wyjaśniał, iż zniżenie podatku miałby jest zmniejszeniem jego, iak spr-

wiedliwym rozkładem takowego; że, gdyby Rząd miał w tym celu zmniejszenia liczby osób do wyborów prawo mających, prędzemyby do tego celu doszedł przez zniesienie takowego; że oszczędność w wydatkach, gdzie można było, zaprowadzoną została, a w przypadkach nadzwyczajnych wydatków, Rząd znajduje kredyt. Po długich jeszcze w tój mierze sporach artykuł 10 iak niemnię 11, 12 i 13 przyjęto.

Obrady Izby w dniu 16 rozpoczęły się od artykułu 14. Budżetu, przy którym P. Jouvencal wnosił, aby i dobra Korony opłacały taki podatek, iak dobra prywatne. P. Chavrot de Creuzel sprzeciwiał się temu, co i P. Dudon popierał; odrzucono przeto wnioski P. Jouvencal, a przystąpiono do artykułu 15, który stanowił budżet ogólny dochodu na rok 1822 na sumę 905,626,620 frank. Nakoniec przystąpiono do głosowania artykuła 16 i ostatniego, który przepisywał, że odnowienie iakiegokolwiek bądź podatku stałego lub niestałego niniejszém prawem niezatwierdzonego, zabronione jest pod karą za zdzierstwo przepisana, Gdy już było późno i Prezes uwiadomił, że pozostaje jeszcze rozbiór rozporządzeń dodatkowych, Izba zamieniła się w wydział tajny do rozpoznania Budżetu własnego.

Od nieiakięgo czasu zdarzają się bardzo często podpalania w Departamencie Oazy (miasto główne Beauvais na północ Paryża). Nie ma dnia, żeby w iednę lub w kilku wsiach pożary nie wybuchały, które, iak się przekonano, są dziełem ludzi złośliwych.

N i e m c y.

W Esslingen, w skutku śledztwa przedsięwziętego kryminalnie przeciw P. List, z powodu znaney tegoż petycyi, wniesioney na ostatniém Zgromadzeniu Stanów Wirtemberskich, Sąd Kryminalny pierwszý Instancyi, skazał P. List na dziesięciomiesięczną robotę w twierdzy. P. List odwoławszy się od wyroku, uysć miał do Szwajcaryi lub Francyi. (Profesor List z kraiu swiego zbiegł, przybył d. 14. Kwietnia do Strasburga).

W Stuttgardzie w d. 23. Kwietnia zebrał się większy Wydział Stanowy na zgromadzenie. Mówią, że szczególnie zająć się ma rozpoznaniem praw na ostatniém Zgromadzeniu uradzonych i następnie wypracowanych, tudzież, że przedmiotami finansowými trudnić się będzie.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 19. Kwietnia. — JW.

Generał Kurta powrócił z Petersburga do Warszawy.

W Rozkazie dziennym wydanym do wojska są umieszczone rozmaite awanse i zmiany; szczególnie zaś Pułkownik Siemianowski dla interesów familijnych otrzymał dymisję; z pozwoleniem noszenia mundur. Pułkownik Hurtyg przeznaczony został na tymczasowego Kommandanta twierdzy Zamościa, a Podpułkownik Gugenmus na tymczasowego Kommandanta twierdzy Modlina.

Na Seymiku w Włodawie Postem obrany JW. Woyciech Kunjoki — W Chełmie Radcami Woiew. potwierdzeni zostali dawni Radcy WW. Ignacy Bielski i Leon Niemirowski. — Na Zgromadzeniu gminnem Okręgu składającego się z Powiatów Płockiego i Pułtuskiego, odbytem w Płocku w dniach 21 i 22 Lutego r. b. pod Prezydencyją W. Tomasza Danenfelda Marszałka, obranemi zostali W. Woyciech Maikowski, Patron przy Tryb. Cywil. Woiew. Prockiego, Deputowanym na Seym; a Radcą Woiew. JW. X. Konstany Plejewski, Deputowany na Seym z Okręgu Gostynskiego. — Na Zgromadzeniu gminnem Obwodu Olickiego d. 1. Marca r. b. w Olicku odbytem, przewodniczył Marszałek JW. Jan Kanty Grabiański, dziedzie dóbr Rogoźnika, który od wielu lat pełniąc liczne usługi obywatelskie, pomimo Sędziwego wieku, przyjął z chęcią to zaszczytne urządowanie.

Turcyja.

Dostrzegacz Austriacki umieścić, eo-następie:

„Z Konstantynopola d. 10. Kwiet.“
 »W ostatnich dniacheszłego miesiąca otrzymano tu wiadomość o udźwignieniu powstańców na wyspę Scio (Chios) i zrzadzonem z tego powodu powstaniu mieszkańców tej wyspy. Podług nadeszłych doniesień, powstańcy pod zastłą 8 Greckich brygów wylądowali na d. 23. Marca we 3 do 4,000 ludzi w południowej części wyspy, w bliskości przylądka St. Elena. Wojsko to przybiło do brzegów na 30 lub 40 małych statkach, a wsparte kilkoma połowemi działami uderzyło natychmiast na wojska Turckie. Turcy acz w mniejszym mierównie liczbie, dawali silny odpór i skutek potyczki był wątpliwy, aż nareszcie wiadomość, że pośród tego, mieszkańcy wsi okolicznych przeciw Turkom powstali, zmusiła ich cofnąć się iak nayspieszniej do miasta, a wkrótce

potem w cytadeli miasta Scio zamknąć się. Pokusili się oni dnia 31. Marca zrobić w 500 ludzi wycieczkę, atoli ta po nieiakiach przemaiających korzysciach, skończyła się na odwrocie. Powstańcy obsadzili zewnętrzne mury miasta 18 i 24 funtowemi działami i będą się niezawodnie kusić o zdobycie szturmem zamku, nim jeszcze załoga posiłków dostanie. Ztémwszystkiem załoga ta opatrzona iest dostatecznie w zapasy woienne i żywności i zapewne, choćby też tylko dla uniknienia losu, który ją czeka, gdyby się w ręce nieprzyjaciół dostała, do ostatniego bronić się będzie. — Ponieważ zdarzenie to zaszło właśnie w tę porę, kiedy wielka flota Turcka wychodzić ma pod żagle, wielkie zatem kłeski na tę kwitnącą wyspę ściągnąć może. Tuteysi Grecy, ci nawet, którzy naywięcej powstańcom sprzyjają, ganią tę wyprawę uważając ją lekkomyślnie i za śmiało przedsięwziętą i tylko tēm ją usprawiedliwiają, że może służyć za rozerwanie siły Turckiej z korzyscią dla Morei. Twierdzą niektórzy, że plan do tej wyprawy ułożył Officer, rodem ze Scio, który służył był pod Bonapartem w Egypcie; zdaie się iednak, że plan ten szczególnie na wyspie Samos wziął swój początek i przez tamedznych awanturników po większej części uskutecznonym został. Wiadomość o tēm przedsięwzięciu w Smyrnie, gdzie od kilku miesięcy zupełną używano spokojności, sprawiła niezmierną trwoę i zaiste należy obawiać się, aby fanatyzm tamedznych Turków na nowo nie podniecił. Wiadomość ta w Konstantynopolu nie miała żadnego szkodliwego wpływu.«

»Kapudan-Basza miał d. 4. t. m. u W. Sułtanę posłuchanie, po którym wystawił zarząd banderę na okręcie Admiralskim a w d. 5. podniósł kotwicę i wraz z innemi okrętami odplynął żegnając Seray licznem z dział wystrzałami. Flotta owa składa się z 7 okrętów liniowych, 5 fregat, 5 korwet i kilkunastu bombardierskich i innych małych statków. Naprzód idą do Gallipoli dla nabrania wody i sucharów a ztamtąd, iak mniemają, popłynie do Czėsme, aby, znaydujące się już na pokładzie wojsko liniowe, nowem wzmocnić i odwrzyć stanowczo na powstańców w Scio. Są to iednak same donysły, które się przecieź w krótko wykaże. Wieść bezzasadna, iakoby ta flota do działań na morzu czarnem przeznaczoną była, mogła tylko na chwilę znaleźć wiarę u osób źle uprzedzonych.«